

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління

Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Жильцов О.Б.

« »   2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародні фінанси

для студентів

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 072.00.01 Фінанси і кредит

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45207886
Програма № 12 44/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти
Григорук
(підпис) (прізвище, ініціали)
« »   20 24 р.

Київ – 2024

Розробник:

доктор економічних наук, старший науковий співробітник, професор
кафедри фінансів
Венгер Віталій Васильович

Викладач:

доктор економічних наук, старший науковий співробітник, професор
кафедри фінансів
Венгер Віталій Васильович

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів
Протокол №7 від 27.08.2024

Завідувач кафедри Андрій РАМСЬКИЙ
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 072.00.01 Фінанси і кредит)
(назва освітньої програми)

27.08.2024

Керівник освітньої програми Аліна НЕЧИПОРЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено
27.08.2024

Заступник декана Казак О.О.
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 кредитів / 120 годин	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	залік	

Метою вивчення курсу «Міжнародні фінанси» є формування у студентів цілісної системи теоретичних знань про фундаментальні закономірності розвитку міжнародних фінансів в умовах глобалізації економіки для наступного застосування їх на практиці.

Об'єктом навчальної дисципліни є міжнародна фінансова система та процеси, що відбивають різні аспекти міжнародних фінансових ринків.

Предметом навчальної дисципліни є фінансові рішення щодо ЗЕД підприємств, а також діяльності ТНК, ТНБ, валютних та фондових бірж.

Завданнями курсу «Міжнародні фінанси» є:

1. Формування системних знань про:
  - трансформацію ролі міжнародних фінансів в умовах глобалізації економіки;
  - призначення і тенденції розвитку світового фінансового ринку;
  - зміст валютних відносин в системі міжнародних фінансів;
  - закономірності, структуру і принципи функціонування національної, регіональної і світової валютних систем;
  - механізми формування валютного курсу;
  - зміст, функціональне призначення, види і учасників валютного ринку;
  - види і особливості валютних операцій;
  - форми міжнародних розрахунків, їх особливості та чинники, що впливають на їх вибір;
  - суть, функції, роль і види міжнародного кредиту;
  - основи побудови і регулювання платіжного балансу;
  - роль міжнародних валютних кредитних і фінансових організацій в міжнародній фінансовій системі;
  - міжнародне оподаткування;

- роль офшорних центрів в системі міжнародного оподаткування;
- розпізнавання операцій, пов'язаних з відмивання «брудних» грошей;
- роль міжнародного фінансового менеджменту та ризику в міжнародній діяльності фірми у процесі прийняття фінансових рішень;

2. Розробка системного підходу до аналізу сучасних міжнародних фінансових відносин.

3. Розвиток навичок аналізу та використання інформації про стан окремих сфер міжнародних фінансів при схваленні управлінських рішень і оцінці їх ефективності.

Після вивчення дисципліни «Міжнародні фінанси» студенти повинні здобути:

знання економічних категорій, закономірностей розвитку, основних принципів і форм організації міжнародних фінансів; уміння здійснювати валютні операції і міжнародні розрахунки, оцінювати стан міжнародних валютних, кредитних ринків, виявляти сучасний стан і тенденції розвитку міжнародних фінансів;

навички проведення розрахунків по валютних операціях, міжнародних розрахунків по імпортно-експортних операціях, управління валютними ризиками, залучення і розміщення тимчасово-вільних грошових коштів на міжнародному ринку капіталу.

Місце у структурно-логічній схемі спеціальності. Вивчення курсу «Міжнародні фінанси» ґрунтується на знанні основ економічної теорії і тісно пов'язане з фінансами, мікроекономікою, макроекономікою, економікою підприємств, державним регулюванням економіки, міжнародною економікою, ринком фінансових послуг, грошово-кредитною і бюджетно-податковою політикою та іншими економічними дисциплінами.

Програмні компетентності:

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-11 Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК-14 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства та основи розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК-1 Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК-2 Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ФК-3 Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ФК-5 Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

ФК-11 Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПР-1 Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами та різних рівнях економічних систем.

ПР 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР 3. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР-5 Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР-6 Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)

ПР-15 Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР 17. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР-20 Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР-23 Визначати досягнення та ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Міжнародні фінанси у світовому валютно-фінансовому середовищі							
Тема 1. Поняття і призначення міжнародних фінансів	8	2		2			4
Тема 2. Світова фінансова система	8	2		2			4
Тема 3. Світова валютна система	8	2		2			4
Тема 4. Особливості сучасних світових валютно-фінансових криз	8	2		2			4
Модульний контроль	2	2					
Разом	34	8		8			16
Змістовий модуль 2. Міжнародні розрахунки як форма валютно-фінансових відносин. Платіжний баланс							
Тема 5. Сутність та форми міжнародних розрахунків	8	2		2			4
Тема 6. Міжнародні платіжні системи	8	2		2			4
Тема 7. Теорія платіжного балансу	8	2		2			4
Тема 8. Державне регулювання платіжного балансу	8	2		2			4
Модульний контроль	2	2					
Разом	34	8		8			16
Змістовий модуль 3. Міжнародні фінансові ринки							
Тема 9. Міжнародний валютний ринок	8	2		2			4
Тема 10. Міжнародний кредитний ринок	8	2		2			4
Тема 11. Міжнародний ринок цінних паперів	8	2		2			4
Модульний контроль	2	2					
Разом	26	6		6			12
Змістовий модуль 4. Міжнародне оподаткування. Міжнародний фінансовий менеджмент							
Тема 12. Особливості міжнародного оподаткування	8	2		2			4
Тема 13. Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування	8	2		2			4
Тема 14. Сутність міжнародного фінансового менеджменту	8	2		2			4
Модульний контроль	2	2					
Разом	26	6		6			12
Усього	120	28		28			56

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Міжнародні фінанси у світовому валютно-фінансовому середовищі

Тема 1. Поняття та призначення міжнародних фінансів

Економічна природа міжнародних фінансів. Призначення міжнародних фінансів. Функції міжнародних фінансів. Розподільча функція міжнародних фінансів. Контролююча функція міжнародних фінансів. Регулююча функція міжнародних фінансів. Стабілізуюча функція міжнародних фінансів. Складові міжнародних фінансів. Світова валютна система. Міжнародні фінансові розрахунки. Міжнародні фінансові ринки. Міжнародне оподаткування. Міжнародний фінансовий менеджмент ТНК. Класифікація фінансових операцій. Внутрішня єдність компонентів світового ринку.

Міжнародні фінансові потоки. Міжнародний розподіл фінансових ресурсів. Рух міжнародних фінансових потоків. Типи міжнародних фінансових потоків. Канали руху міжнародних фінансових потоків. Система грошових відносин, що формує міжнародні фінанси.

Світовий фінансовий ринок. Структура та взаємозв'язок світового фінансового ринку. Фінансові інститути. Основні тенденції, що спостерігаються на світовому фінансовому ринку. Створення валютних блоків навколо провідних валют світу. Зміна структури фінансових інструментів ринку. Взаємозв'язок між фінансовим та реальним сектором економіки. Технологічне переозброєння фінансових ринків на основі інтернет-технологій. Спекулятивні операції на світових фінансових ринках.

Тема 2. Світова фінансова система

Структура та учасники світової фінансової системи. Основні компоненти світової фінансової системи. Міжнародні фінансові ринки. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації. Спеціалізовані кредитно-фінансові інститути. Портфельні інвестори. Страхові та пенсійні фонди. Держави, банки, корпорації, ТНК, ТНБ. Міжнародні фондові та товарні біржі. Віртуальний фінансовий сектор. Інтернет-банки, інтернет-магазини, інтернет-валюта, віртуальні офшорні зони. Національні та міжнародні учасники світової фінансової системи.

Функціонування світової фінансової системи в умовах глобалізації. Фінансова глобалізація. Міжнародна фінансова інтеграція. Індекс фінансової відкритості світових фінансових ринків. Бар'єри між національними і міжнародними фінансовими ринками. Вільне переміщення міжнародного капіталу. Міжнародні фінансові інститути. Розвиток фінансових інновацій.

Головні фінансові центри. Фінансові центри розвинутих країн. Особливість Нью-Йорку, як фінансового центру. Лондон – найбільший фінансовий центр світу. Токіо – найбільший фінансовий центр Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Фінансові центри країн, що розвиваються. Гонконг – міжнародний фінансовий центр Китаю. Сінгапур – фінансовий центр з міжнародною репутацією. Дубай – провідний міжнародний фінансовий центр Близького Сходу.

Офшорні зони в системі світових фінансових центрів. Основні риси офшорних центрів. Класифікація офшорних центрів. Типи офшорних центрів. «Податкові гавані». Зони помірною оподаткування. Комбіновані юрисдикції.

Тема 3. Світова валютна система

Поняття та види валют. Національна валюта. Іноземна валюта. Міжнародна (регіональна) валюта. Спеціальні права запозичення. Резервна валюта. Класифікація валют. Сильна і слабка валюта. Готівкова і безготівкова валюта. Валютний кошук.

Конвертованість валют. Режим використання валюти. Вільно конвертована валюта. Частково конвертована валюта. Неконвертована валюта. Сутність конвертованої валюти за поточними операціями. Поняття конвертованості валюти за операціями з капіталом. Внутрішня та зовнішня конвертованість валюти.

Сутність, види і рижими валютного курсу. Обмінний курс. Пряме конвертування валюти. Непряме конвертування валюти. Базова валюта. Валюта котирування. Процедура котирування у формі фіксингів. Номінальний валютний курс. Реальний валютний курс. Номінальний ефективний валютний курс. Реальний ефективний валютний курс. Крос-курс та тристоронній арбітраж. Режими валютних курсів. Режим фіксованих валютних курсів. Гнучкі або вільно плаваючі валютні курси. Компромісні валютні курси. Рівноважний валютний курс. Попит і пропозиція на іноземну валюту. Залежність цін від зміни валютного курсу.

Сутність та форми валютної політики. Валютна політика. Система валютного регулювання. Об'єкти валютного регулювання. Поточна валютна політика. Довгострокова (структурна) валютна політика. Валютна дисконтна (облікова) валютна політика. Валютна девізна політика.

Еволюція світової валютної системи. Золотий та золотодевізний стандарт. Паризька валютна система. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система.

Тема 4. Особливості сучасних світових валютно-фінансових криз

Сутність та види фінансових криз. Фінансова криза. Особливості сучасних фінансових криз. Валютна криза. Банківська криза. Боргова криза. Біржова криза. Моделі виникнення фінансових криз. Фактори розвитку фінансової кризи. Особливості та негативні наслідки сучасних світових фінансових криз. Антикризові заходи на національному та міжнародному рівнях. Форми подолання фінансової кризи і наслідки.

Змістовний модуль 2. Міжнародні розрахунки як форма валютно-фінансових відносин. Платіжний баланс

Тема 5. Сутність та форми міжнародних розрахунків

Сутність міжнародних розрахунків. Організація міжнародних розрахунків. Необхідні умови та основні принципи ефективного функціонування системи міжнародних розрахунків. Міжнародна законодавча база міжнародних розрахунків. Банки як основа міжнародних розрахунків.

Валютні відносини. Чинники, що впливають на стан міжнародних розрахунків. Валютна позиція банку. Валютна позиція закрита. Валютна позиція відкрита. Валютна позиція відкрита довга. Валютна позиція відкрита коротка.

Основні форми міжнародних розрахунків. Сутність акредитива та його види: документарний і грошовий, відзивний і безвідзивний, підтверджений і покритий. Техніка здійснення готівкових розрахунків і розрахунків у кредит на основі

документарного акредитива. Особливості застосування циркулярного акредитива. Переваги і недоліки використання акредитива для експортера й імпортера. Поняття документарного і чистого інкасо, технологія здійснення інкасових операцій: готівкових розрахунків і в кредит. Вигідність використання інкасо як форми розрахунків для імпортера. Посилення надійності здійснення інкасової форми розрахунків за допомогою банківських гарантій. Прискорення розрахунків під час використання інкасової форми за допомогою телеграфного інкасо. Здійснення платежів банківським переказом. Форма міжнародних розрахунків – відкритий рахунок. Валютний кліринг.

Тема 6. Міжнародні платіжні системи

Основні принципи функціонування платіжних систем. Правова база. Роль системних правил і процедур у нівелюванні фінансових ризиків. Управління кредитним ризиком і ризиком ліквідності. Остаточний розрахунок на день валютування. Мультивалютний взаємозалік. Високий рівень безпеки й операційної надійності. Принцип підзвітності та прозорості.

Види міжнародних платіжних систем. Всесвітня міжбанківська система SWIFT. Головні переваги всесвітньої міжбанківської системи SWIFT. Основні недоліки всесвітньої міжбанківської системи SWIFT. Транс'європейська міжбанківська система TARGET. Принципи формування TARGET 2. Сутність модульної побудови TARGET 2.

Тема 7. Теорія платіжного балансу

Сутність та принципи складання платіжного балансу. Функції платіжного балансу. Економічна територія країни. Принцип резидентства. Сутність принципу подвійного запису. Правила запису операцій у платіжному балансі. Сутність принципу єдиної оцінки всіх операцій, які реєструються. Принцип одночасної реєстрації. Інформаційні джерела платіжного балансу.

Структура платіжного балансу. Стандартні компоненти платіжного балансу. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом та фінансовими інструментами. Резервні активи. Аналіз та оцінка структури та динаміки платіжного балансу. Методичні підходи щодо побудови платіжного балансу країни та визначення його сальдо. Балансування статей платіжного балансу.

Тема 8. Державне регулювання платіжного балансу

Концепція економічної рівноваги платіжного балансу. Сутність довгострокової рівноваги платіжного балансу. Сутність середньострокової та короткострокової рівноваги платіжного балансу. Сутність державного регулювання платіжного балансу.

Міжнародна інвестиційна позиція країни. Структура показників міжнародної інвестиційної позиції. Чиста міжнародна інвестиційна позиція країни.

Змістовний модуль 3. Міжнародні фінансові ринки

Тема 9. Міжнародний валютний ринок

Сутність міжнародного валютного ринку. Поняття валютного ринку. Механізм функціонування валютних ринків та їхні функції. Види валютних ринків: міжнародні, регіональні і національні, біржові та не біржові валютні ринки.

Формування основних світових валютних центрів, їхня роль у світовій валютній системі, спеціалізація валютних ринків. Інституційні учасники міжнародних валютних ринків. Поняття валютного курсу, чинники, які його формують. Прямі, непрямі котирування валют, кросований курс.

Угоди на міжнародному валютному ринку. Торгівля валютою на валютних ринках, поняття валютних позицій, їхні види. Сутність валютної операції, її види: наявна і термінова валютна операція. Сфера застосування наявних і термінових валютних операцій. Валютні операції на умовах спот. Спотовий ринок. Валютні форвардні операції. Форвардний ринок. Валютні свопи. Валютні ф'ючерси. Валютні опціони. Спекулятивні валютні операції. Валютний арбітраж, його види; просторовий, часовий, конверсійний, процентний, його роль на валютних ринках. Формування термінового валютного курсу у разі прямого і непрямого котирування. Зростання масштабів операцій на валютних ринках і сучасні тенденції їхнього розвитку.

Державне втручання в діяльність валютних ринків. Підтримка обмінного курсу. Кредитно-грошова та податкова бюджетна політика. Обмежувальна фіскальна політика. Експансіоністська податково-бюджетна політика.

Тема 10. Міжнародний кредитний ринок

Сутність міжнародного кредитного ринку. Форми боргових зобов'язань на міжнародному ринку позичкових капіталів. Класифікація міжнародного кредиту. Експортні кредити. Комерційні кредити. Суб'єкти та інструменти банківських кредитів. Фірмовий кредит. Сутність факторингу. Особливості застосування форфейтингу. Сутність лізингу. Оперативний та строковий лізинг.

Валютно-фінансові умови міжнародного кредиту. Ціна активу на міжнародному ринку банківських кредитів.

Ринок єврокредитів. Ставки Лібор і прайм-тайм. Сутність міжнародного кредиту, формування його вартості на міжнародних ринках. Класифікація видів міжнародного кредиту. Відмінні особливості фірмового та банківського міжнародних кредитів. Сучасні форми кредитування експортних та імпорتنих операцій. Суб'єкти міжнародних кредитних ринків.

Міжнародна офіційна допомога країнам, що розвиваються. Суб'єкти міжнародної допомоги. Проектна допомога. Системні проекти. Структурні проекти. Інвестиційні проекти. Проекти технічної допомоги. Позапроектна допомога. Товарна допомога. Гранти на підтримку реформаторських дій уряду. Позакредитні інструменти міжнародної офіційної допомоги країнам, що розвиваються.

Поняття зовнішнього боргу країни та його реструктуризація. Причини міжнародної заборгованості. Платежі з обслуговування зовнішнього боргу. Переоформлення боргових зобов'язань. Паризький клуб офіційних кредиторів. Лондонський клуб приватних кредиторів. Торонтські умови. Лондонські умови. Неапольські умови. Ліонські умови. Стандартні умови.

Тема 11. Міжнародний ринок цінних паперів

Поняття та тенденції розвитку міжнародного ринку цінних паперів. Ринок інструментів позики. Ринок інструментів власності. Ринок гібридних інструментів. Емітенти цінних паперів. Покупці (інвестори) цінних паперів. Ринкові та неринкові

облігації. Посередники на ринку цінних паперів. Брокер. Дилер. Ризик інвестування. Етапи та тенденції розвитку світового фондового ринку.

Класифікація цінних паперів. Пайові цінні папери. Боргові цінні папери. Похідні фінансові інструменти. Фондові цінні папери. Комерційні цінні папери. Іменні цінні папери. Цінні папери на пред'явника. Ринкові та неринкові цінні папери. Регіональні, національні та міжнародні цінні папери.

Міжнародний ринок титулів власності. Акція. Звичайна акція. Акції з «блакитними корінцями». Дохідні акції. Акції зростання. Циклічні акції. Спекулятивні акції. Привілейовані акції. Зрілі ринки та ринки, що розвиваються. Капіталізація ринку. Іноземні акції. Біржовий лістинг. Євроакції.

Міжнародний ринок облігацій. Ринок іноземних облігацій. «Янки-облігації». «Самурай-облігації». «Бульдог-облігації». Ринок єврооблігацій. Глобальні облігації. Міжнародний ринок фінансових деривативів. Форвардний контракт.

Первинний та вторинний ринок цінних паперів. Сутність первинного ринку цінних паперів. Андерайтинг. Характеристика вторинного ринку цінних паперів. Фондова біржа. Позабіржовий ринок. Абсолютно ефективний ринок. Інвестиційна вартість. Ірраціональний ринок.

Змістовний модуль 4. Міжнародне оподаткування та міжнародний фінансовий менеджмент

Тема 12. Особливості міжнародного оподаткування

Загальні риси та специфіка сучасних податкових систем світу. Глобалізація світогосподарських зв'язків. Оподаткування в промислово розвинутих країнах. Податкова система Великої Британії. Сутність податкової системи Франції. Характеристика податкової системи Німеччини. Особливості податкової системи США. Податки в транзитивних економічних системах. Податкова система України. Загальнодержавні податки. Місцеві податки та збори. Фактори формування сучасної системи оподаткування.

Міжнародне подвійне оподаткування та шляхи його врегулювання. Подвійне оподаткування. Принцип резидентства. Принцип територіальності. Договори про уникнення подвійного оподаткування як інструмент мінімізації податків. Загальні договори. Спеціальні угоди. Система податкових заліків. Система податкових кредитів. «Шоппінг податкових угод».

Тема 13. Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування

Втеча та ухилення від податків. Сутність поняття «втеча» від податків. Сутність поняття «ухилення» від податків. Методи, які обмежують фінансові операції через офшорні центри. Заходи прийняті в міжнародному масштабі. Внутрішньодержавне антиофшорне регулювання. Відмивання брудних грошей. Визначення поняття «відмивання «брудних» грошей».

Організація процедури відмивання «брудних» грошей. Стадії процесу відмивання «брудних» грошей. Способи відмивання «брудних» грошей. Особливості відмивання грошей на стадії розміщення. Способи відмивання грошей на стадії маскуванню. Способи відмивання грошей у стадії інтеграції.

Розпізнавання операцій, пов'язаних з відмиванням «брудних» грошей. Збирання і накопичення інформації. Оброблення даних. Моніторинг. Завершення розпізнавання. Основні напрями протидії відмиванню «брудних» грошей.

Практичні заходи, які здійснюються у міжнародному масштабі. Функції і діяльність ФАТФ. Проблеми боротьби з організованою злочинністю і відмиванням «брудних» грошей в офшорних центрах.

Тема 14. Сутність міжнародного фінансового менеджменту

Поняття та основні функції міжнародного фінансового менеджменту. Специфіка зовнішнього середовища прийняття фінансових рішень. Фінансовий менеджмент ТНК. Особливості інвестиційної діяльності. Транскордонне злиття. Транскордонне поглинання.

Ризики в міжнародній діяльності фірми. Сутність та види валютного ризику. Методи оцінки валютного ризику. Ризики при прийнятті рішень про прямі іноземні інвестиції. Ризики, що впливають з міжнародних проблем інвестування. Ризики, пов'язані з альтернативним вибором співвідношення різних видів фінансування інвестицій. Сутність політичного ризику.

Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	4	4	4	4	3	3	3	3
2	Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4	3	3	3	3
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	4	20	3	15	3	15
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	4	40	4	40	3	30	3	30
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				93		93		76		76
Максимальна кількість балів:							338			
Розрахунок коефіцієнта:							338 / 100 = 3,38			

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I			
Міжнародні фінанси у світовому валютно-фінансовому середовищі			
1	Поняття і призначення міжнародних фінансів	4	5
2	Світова фінансова система	4	5
3	Світова валютна система	4	5
4	Особливості сучасних світових валютно-фінансових криз	4	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II			
Міжнародні розрахунки як форма валютно-фінансових відносин. Платіжний баланс			
5	Сутність та форми міжнародних розрахунків	4	5
6	Міжнародні платіжні системи	4	5
7	Теорія платіжного балансу	4	5
8	Державне регулювання платіжного балансу	4	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III			
Міжнародні фінансові ринки			
9	Міжнародний валютний ринок	4	5
10	Міжнародний кредитний ринок	4	5
11	Міжнародний ринок цінних паперів	4	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV			
Міжнародне оподаткування та міжнародний фінансовий менеджмент			
12	Особливості міжнародного оподаткування	4	5
13	Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування	4	5
14	Сутність міжнародного фінансового менеджменту	4	5
Разом		56	70

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в аудиторії.

Модульний контроль проводиться у формі контрольної роботи за кожним модулем. Контрольні (модульні) роботи включають тестування, відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань та ситуацій.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2, 3, 4 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 5, 6, 7, 8 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 9, 10, 11 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Теми 12, 13, 14 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання студента за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку.

Залік (диференційований залік) – це вид семестрового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з кредитного модуля оцінюється, як правило, на підставі рейтингової системи оцінювання за результатами поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання модульних контрольних робіт та певних видів робіт на семінарських заняттях) протягом семестру. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS для отримання рейтингової оцінки знань студента.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом та програмою на семестр з цієї навчальної дисципліни. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни, де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Рейтингова оцінка	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	35-59
F	1-34

Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4		
Назва модулів	Міжнародні фінанси у світовому валютно-фінансовому середовищі				Міжнародні розрахунки як форма валютно-фінансових відносин. Платіжний баланс				Міжнародні фінансові ринки			Міжнародне оподаткування та міжнародний фінансовий менеджмент		
	93 бали				93 бали				76 балів			76 балів		
Теми лекцій	Поняття та призначення міжнародних фінансів – 1 б.	Світова фінансова система – 1 б.	Світова валютна система – 1 б.	Особливості сучасних світових валютно-фінансових криз – 1 б.	Сутність та форми міжнародних розрахунків – 1 б.	Міжнародні платіжні системи – 1 б.	Теорія платіжного балансу – 1 б.	Державне регулювання платіжного балансу – 1 б.	Міжнародний валютний ринок – 1 б.	Міжнародний кредитний ринок – 1 б.	Міжнародний ринок цінних паперів – 1 б.	Особливості міжнародного оподаткування – 1 б.	Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування – 1 б.	Сутність міжнародного фінансового менеджменту – 1 б.
Теми практичних занять	Поняття та призначення міжнародних фінансів – 11 б.	Світова фінансова система – 11 б.	Світова валютна система – 11 б.	Особливості сучасних світових валютно-фінансових криз – 11 б.	Сутність та форми міжнародних розрахунків – 11 б.	Міжнародні платіжні системи – 11 б.	Теорія платіжного балансу – 11 б.	Державне регулювання платіжного балансу – 11 б.	Міжнародний валютний ринок – 11 б.	Міжнародний кредитний ринок – 11 б.	Міжнародний ринок цінних паперів – 11 б.	Особливості міжнародного оподаткування – 11 б.	Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування – 11 б.	Сутність міжнародного фінансового менеджменту – 11 б.
Самостійна робота	20 балів				20 балів				15 балів			15 балів		
Поточний контроль	МК – 25 балів				МК – 25 балів				МК – 25 балів			МК – 25 балів		
Загалом	338, коефіцієнт переведення у 100-бальну шкалу $338 / 100 = 3,38$													

Рекомендована література

Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- презентації.
- навчальні посібники.

- робочу навчальну програму.
- збірку тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Основна

1. Міжнародні фінанси: підручник. / Горбач Л. М., Плотніков О. В. К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. 528 с.
2. Міжнародні фінанси : навч. посіб. для студ., які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізацією «Міжнародна економіка» за денною формою навчання / І. М. Грінько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
3. Довгаль О. А., Казакова Н. А. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 540 с.
4. Міжнародні фінанси : Навчальний посібник / Л. А. Васютинська. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2017. 310 с.
5. Рогач О. І. Транснаціональні корпорації та експорт нових індустріальних країн Азії: монографія. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Центр учб. літ., 2016. 255 с

Додаткова

1. Чугунов І., Кучер Г. Міжнародні фінанси в умовах глобалізації. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2020. № 6. С. 67–82.
2. Chugunov I., Makohon V. Fiscal strategy as an instrument of economic growth. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Vol. 5. No 3. pp. 213-217.
3. Ahnert T., Georg C.-P. (Toni Ahnert, Co-Pierre Georg) (2018). Information contagion and systemic risk. *Journal of Financial Stability* 35 (2018). 159– 171 pp. URL: <http://www.toniahnert.com/InformationContagion.pdf>
4. Geoffrey J. Bannister; Jarkko Turunen; Malin Gardberg (2018). Dollarization and Financial Development International Monetary Fund. Working Paper No. 18/200 11.09.2018. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/09/11/Dollarization-and-Financial-Development-46164>
5. Radieva M. (2018) Institutional modernization of the global economy. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4, No. 5, 2018. pp. 283–290.
6. Мазаракі А. А., Чугунов І. Я., Канєва Т. В. та ін. Державне фінансове регулювання економічних перетворень. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 376 с.
7. Кириленко О. П., Тулай О. І. Формування фінансового механізму сталого розвитку України. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 414 с.
8. Луцишин З., Мехтієв Е. Офшорні фінансові центри у глобальному русі капіталів. *Міжнародна економічна політика*. 2017. № 2. С. 62–94.
9. Шумська С. С. Гроші та економічна динаміка в Україні: теорія та емпіричні оцінки взаємозв'язку. *Економіка і суспільство*. 2017. № 11. С. 603–611. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/97.pdf
10. World Investment Report 2018. Investment and New Industrial Policies. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2018_en.pdf

Додаткові ресурси

Електронний навчальний курс: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20793>